Štev. 30. V Ljubljani, 29. julija 1910. L. leto.

UČITELJSKI TOVARIŠ

Glasilo avstrijskega jugoslovanskega učiteljstva

Vse spise, v oceno poslane knjige itd. je pošiljati samo na naslov:
Uredništvo Učiteljskega Tovariša v Idriji.
Rokopisov ne vračamo.
Vse pošiljatve je pošiljati franko.

Učiteljski Tovariš izhaja vsak petek popoldne. Ako je ta dan praznik, izide list dan pozneje.
Vse leto velja . . 10·— K
pol leta . . . . 5·— „
četrt leta . . . . 2·50 „
posamezne številke po 20 h.

Za oznanila je plačati od enostolpne petit-vrste,
če se tiska enkrat . . 14 h
„ „ „ dvakrat . . 12 „
„ „ „ trikrat . . 10 „
za nadaljna uvrščenja od petit-vrste po 8 h.
Oznanila sprejema Učiteljska tiskarna (telefon št. 118).

Za reklamne notice, pojasnila, poslana, razpise služb je plačati po 20 h za petit-vrsto.
Priloge poleg poštnine 15 K.

Naročnino, reklamacije, to je vse administrativne stvari je pošiljati samo na naslov:
Upravništvo Učiteljskega Tovariša v Ljubljani.
Poštna hranilnica št. 53.160.
Reklamacije so proste poštnine.

Zaveza avstr. jugosl. učiteljskih društev.

Program
XXII. glavne skupščine
Zaveze avstr. jugosl. učiteljskih društev
dne 6. in 7. avgusta 1910 v Rudolfovem.

I. V soboto, dne 6. avgusta.

1. Ob ½2. uri popoldne seja upravnega odbora v Čitalnici.

Dnevni red:

a) Poročilo o delovanju vodstva Zaveze;
b) določitev poročil za delegacijo;
c) predlogi in nasveti.

2. Ob 3. uri popoldne zborovanje delegacije v Čitalniški dvorani.

Dnevni red:

a) Predsednik otvori zborovanje;
b) legitimiranje delegatov in delegatinj;
c) tajnikovo poročilo o delovanju Zaveze in Zavezinih društev;
č) poročila o Zavezinih listih: 1. poročilo o „Učiteljskem Tovarišu", 2. o „Popotniku", 3. o „Zvončku";
d) blagajnikovo poročilo;
e) poročilo računskih pregledovalcev za l. 1909. (§ 15. posl. reda);
f) volitev treh pregledovalcev računov (§ 15. posl. reda);
g) določitev letnih doneskov Zavezinih članov (§ 7. lit. *a* Zav. pravil);
h) določitev vzporeda za glavno zborovanje (§ 24. Zav. pravil);
i) določitev časa prihodnji XXIII. glavni skupščini Zaveze (§ 22. Zav. pravil);
j) volitev I. tajnika za dobo dveh let (§ 24. Zav. pravil);
k) predlogi in nasveti.

3. Zvečer zabaven večer na Tučkovem vrtu.

II. V nedeljo, dne 7. avgusta.

1. Ob 9. uri dopoldne **občni zbor društva „Jubilejska samopomoč"** v Čitalniški dvorani po običajnem dnevnem redu. Prosimo člane, da se udeleže občnega zbora v mnogobrojnem številu!
2. Ob 10. uri dopoldne:

Glavno zborovanje

v Čitalniški dvorani po dnevnem redu, ki ga določi Zavezina delegacija.

3. Ob 1. uri banket pri Tučku.
4. Po banketu izlet na Grm, kjer si ogledajo udeleženci deželno kmetijsko šolo.

Za glavno zborovanje so zglašene sledeče teme:

1. **Masaryk-pedagog.** Poročevalec iur. Radovan Krivic.
2. **Narodno-obrambno delo slovenskega učiteljstva.** Poročevalec Anton Pesek.
3. **§ 1. državnega šolskega zakona.** Poročevalec Eng. Gangl.
4. **Poročilo o „Učiteljski bolniški blagajni".** Poročevalec Jakob Dimnik.

Vodstvo Zaveze:

II. tajnica: **Iva Sabadinova.** Predsednik: **L. Jelenc.**

Slovenskim učiteljem in učiteljicam!

C. kr. dež. šol. svet štajerski je na tozadevno vlogo Zveze slov. učiteljev in učiteljic na Štajerskem vse okrajne šolske svete na Spodnjem Štajerskem pooblastil, da smejo vsem onim učiteljem in učiteljicam, ki se nameravajo udeležiti letošnje Zavezine skupščine v Novem mestu, dovoliti potrebni dopust.

Shod slovanskega učiteljstva v Krakovem.

Od komiteja „Zjazdu slowiańskiego nauczycielstwa Kraków — 1910" sem prejel to-le obvestilo:

Shod slovanskega učiteljstva, ki bi se moral vršiti v Krakovem od 10. do 14. avgusta t. l., se odlaga iz raznih vzrokov, ki nanje komité nima vpliva.

Shod se torej ne vrši. — Denar, ki je bil s priglašenjem doposlan, se vsakemu vrne.

Kdaj in kje se vrši občni zbor Zveze slovanskega učiteljstva v Avstriji, javim čimprej učiteljskim organizacijam, ki so združene v zvezi, oziroma njih delegatom.

M. Hajný, tajnik Z. S. U. v A.

Abiturienti iz l. 1885.!

Tovariši! Četrtstoletja je dolga doba v kratkem in trudapolnem učiteljskem življenju. Mnogokaj se premeni v dolgih letih in marsikoga, ki je z nami pred 25 leti še vesel prepeval, krije hladna zemlja. Nam pa, kar nas je ostalo v neenakem boju za obstanek, je starost zarezala v lice svoj „memento mori". Marsikdo je klonil z duhom, ostavil vzvišene, svete vzore in se zapodil v vrtinec, kjer se vse bori, vse tekmuje v boju za — ljubi kruhek. In Vi tovariši, ki ste ostali zvesti nekdanjim vzorom, ki Vas ni uklonila sovražna sapa klerikalizma ali c. kr. mlačnosti, Vi se torej zberite po 25 letih, da zopet drug drugega zremo iz lica v lice, da si bratski stisnemo desnico. Vi tovariši torej pridite, da Vas vidimo in Vam čestitamo — junakom, ki jih ni upognila „ne pekla ne moč neba".

Naša dična „Zaveza" zboruje letos 6. in 7. avgusta v Novem mestu. Kje naj iščemo lepše prilike za sestanek kakor tukaj v krogu starejših in mlajših prijateljev, v krogu naših tovarišic, svoji med svojimi!

Zato pa, tovariši s Kranjskega, Vi Primorci, ki ste svoje dni v maloslavnem Kopru preživeli grenke dneve svojih študij, Vi prijatelji z zelene Štajerske, pridite, da se spoznamo in razodenemo bratski svojo radost in bolest izza 25 let napornega dela. In vi Hrvatje tam iz kršne Istre, pridite in pokažite, da je že davno kri in meso naše slovensko hrvaško zedinjenje. Kri ni voda. Slovenec in Hrvat sta rodna brata. — Vi, ki bijete neizprosen boj na dve fronti, tovariši in vrstniki, iz tožnega Koro-

LISTEK.

Maks Ivanetič.

Umrl je torej ta nemirni tovariš, umrl vkljub svoji močni naturi, vkljub svojemu koleričnemu temperamentu! Ali naj mar jaz opišem njegovo življenje, življenje nestalno, življenje burno, izpremenljivo, polno borb in tožb in varanja brez konca in kraja?! Pa kaj bi opisoval to, kar je Ivanetič sam pripovedoval tolikim in tolikim tovarišem, poslancem, vladnim možem in časopisom?! — Odkril je bil zdravilni studenec („Šičara") v Bosni, kjer je služboval kot učitelj v dveh dobah, kupil dotično zemljo in živel v varljivi domišljiji in nadi, da bo posedel kdaj veliko zdravišče, velike kopeli, krasne toplice — a ni šlo. Služboval je v mnogih krajih tudi na Kranjskem kot začasen, kot stalen, kot upokojen učitelj, kot suplent itd. V teh lastnostih je hotel imeti večkrat večje dohodke, kakor so mogle to šolske gosposke, ki jim je dal mnogo posla, po zakonih izračuniti — a ni šlo. Iskal je rajnki v kočevskih gozdih ob hrvaški meji, kjer je naposled kot suplent služboval, premog in našel ga je; a na dan spraviti ga — t. j. otvoriti premogokop, to pa ni šlo.

Toda o rajnkih „nil nisi bene". —

Ivanetič je bil dovršil kot velik talent ljubljansko učiteljišče že pred kakimi 37 ali 36 leti. Najprvo je služil menda v Kranju. Njegov kolerični temperament je bil kriv, da je svojega nadučitelja in nadzornika Kustra, ki je menda bil kot vladni mož premalo naroden ali kaj, pred kakimi 34 leti „raztrgal" v „Slov. Narodu". Ta je bil zaradi tega konfisciran. Ker je bil Ivanetič (a tudi jaz) kazenskih §§ nevešč, je poslal konfiscirani dopis še „Slov. učitelju", naprednemu listu, ki je izhajal (1873—1877) v Ljutomeru in se tiskal v Mariboru. Zaradi priobčenja tega dopisa je prišel odgovorni urednik (neki stavec v Mariboru) pred porotnike. To se je Ivanetiču povedalo. Srčen in pošten, kakor je bil, se je javil sam kot dopisnik. S tem je bil rešil založnika lista („Učiteljsko društvo za Slovenski Štajer", katerega predsednik sem bil jaz) in slamnatega ter pravega (mene) urednika iz velike zadrege. Pri porotni obravnavi v Celju (l. 1875. ali 1876.) se je Ivanetič hrabro zagovarjal. Čeravno je nemškutarski sodni predsednik Heinricher na porotnike neobjektivno vplival, češ: „Wir müssen ein Exempel schaffen", je bil vendar Ivanetič, ki je napravil s svojim nastopom dober vtisk, od porotnikov oproščen. To je bilo zanj dobro! Baš tako po volji je bilo slamnatemu uredniku, „Učit. društvu za slovenski Štajer", ki bi bilo moralo v slučaju obsodbe šteti veliko novcev — iz svoje prazne blagajnice, in po volji je bilo tudi podpisanemu, ki postavlja iz hvaležnosti pokojnemu Ivanetiču s tem ta skromni spomenik.

I. Lapajne.

Cenjena šolska vodstva in krajne šolske svete prosimo, naj začno takoj naročati šolske tiskovine, ker se pravočasna naročila lažje hitro in točno izvrše kakor pa naročila, ki se nakupičijo koncem počitnic.

Poseben vlak v Rudolfovo!

Na letošnjo Zavezino skupščino, ki se vrši dne 6. in 7. avgusta v Rudolfovem, se odpelje dne 6. avgusta zjutraj ob 10. uri z južnega kolodvora v Ljubljani

poseben vlak.

Vlak se ustavi tja in nazaj na postajah: Ljubljana-dolenjski kolodvor, Grosuplje, Št. Vid in Trebnje. Iz Rudolfovega odhaja vlak v nedeljo, dne 7. avgusta, ob 9. uri zvečer. Vlak odhaja iz Ljubljane tak čas, da imajo zvezo z njim tovariši in tovarišice s Kranjskega, Štajerskega, Koroškega in Primorskega. Udeleženci naj se priglase po dopisnicah takoj na naslov: Zaveza avstr. jugoslovanskih učiteljskih društev v Ljubljani. — Tovariši, tovarišice, poslužite se posebnega vlaka, ki ga sedaj prvič priredi Zaveza za svojo skupščino, v najmnogobrojnejšem številu! Vzemite s seboj tudi prijatelje učiteljstva! Ceno vožnji zve vsak pred odhodom. Priglasite se takoj na navedeni naslov!